

ЛІТЕРАТУРА:

1. Максимчук Юлія Володимирівна. Естетичне виховання студентської молоді у процесі клубної роботи: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Херсонський держ. ун-т. – Херсон, 2004. – 20с.
2. Житомирский Д. Бунт и слепая стихия (в мире поп-музыки) // Искусство и массы в современном буржуазном обществе. Научно-популярное издание. – М., 1998.
3. Новейший философский словарь. Научное издание. – Минск, 1999.
4. Дряпіка В.І. Соціально-педагогічні основи формування орієнтацій студентської молоді на цінностях музичної культури. Дис. ... д-ра пед. наук. – К.: Інститут проблем художнього виховання АПН України, 1997.
5. Шостакович Г. Массовые музыкальные жанры XX века в системе музыкально-эстетического воспитания. Учебно-методическое пособие для учителей музыки и мировой художественной культуры и студентов педагогических вузов. – Брест, 2002.
6. Асаф'єв Б.В. Музыкальная форма как процесс. – Издательство “Музыка” – Ленинградское отделение, 1971.

Бурлака Ю.С.

ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ СТУДЕНТОВ КЛАССИЧЕСКИХ УНИВЕРСИТЕТОВ СРЕДСТВАМИ МУЗЫКАЛЬНОЙ СУБКУЛЬТУРЫ

В статье рассматривается проблема воспитания студентов классических университетов средствами музыкальной субкультуры. Проводится анализ молодежной музыкальной субкультуры как средства музыкально-эстетического воспитания через выявление механизмов влияния музыкальной субкультуры на эстетическую культуру студентов.

Ключевые слова: эстетическое воспитание студентов, музыкальная субкультура.

Burlaka Y.S.

AESTHETIC EDUCATION OF CLASSICAL UNIVERSITY STUDENTS BY MEANS OF MUSICAL

The article addresses the problem of the aesthetic education of classical university students by means of musical subculture. Youth musical subculture is analysed as a mean of education through the identification of mechanisms of musical subculture's influence on aesthetic culture of students.

Key words: aesthetically education of students, musical subculture.

УДК 371.036

Бутенко Н.І.

МАГІСТРАТУРА ЯК УМОВА ЗБАГАЧЕННЯ ЕСТЕТИЧНОГО ДОСВІДУ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ

У статті розглянуті питання професійної підготовки та формування педагогічної майстерності працівників освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, педагогічна майстерність, магістратура, досвід.

Постановка проблеми. У системі професійної підготовки та формування педагогічної майстерності працівників освіти актуального змісту і значення набуває магістратура. У національній школі України ця форма освітньо-професійної підготовки ще не отримала належного осмислення і тому вимагає послідовного і системного аналізу, виявлення найсуттєвіших закономірностей і умов залучення слухачів магістратури до необхідного досвіду.

Варто зауважити, що досвід як педагогічна категорія набуває в умовах освітньої практики нерідко спрощеного тлумачення. З ним пов'язуються знання, вміння і навички, які мають отримати слухачі магістратури. Проте сучасний рівень осмислення педагогічного

процесу вимагає не лише рішучого відходу від традиційних поглядів, але й відзначення сутності цього явища, виходячи з нової філософії освіти, де пріоритетне місце займає особистісне начало. У зв'язку з цим досвід, який набувають слухачі магістратури, слід розуміти передусім як сукупність тих якостей, що дозволяють успішно реалізувати на практиці емоційний, інтелектуальний, творчий потенціал особистості.

У системі педагогічної освіти таке тлумачення досвіду дає можливість відійти від репродуктивності відтворення методичних вказівок і порад та суттєвим чином залучити особистісний потенціал майбутнього вчителя, його почуття, творчі задуми. Звернення до досвіду як внутрішньої генеруючої основи фахівця принципово має змінити і вимоги до системи його магістерської підготовки, яка має набувати все більше індивідуалізованого характеру, тяжіти синкретичності і концептуальності професійної освітньо-виховної діяльності.

“Формуванню творчого індивіда може прислужити система освіти особистісно орієнтованого цілеспрямування, передусім, багатоваріантна взаємодія між суб'єктом навчання і навчальною системою, покликаною забезпечити формування у суб'єкта необхідних загальнокультурних, професійних і психіко-психологічних новоутворень. Зміст навчання і його конкретні форми розробляються передусім на основі гуманістичних уявлень про задачі майбутньої діяльності, бажаних цільових якостей спеціаліста як особистості, зокрема його професійного досвіду і мислення. Сукупність таких уявлень складає концептуальну модель майбутнього спеціаліста” [2: 42].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема формування естетичного досвіду педагога знайшла певне висвітлення у науково-педагогічній літературі. Зокрема, філософські соціологічні, культурологічні аспекти зазначеної проблеми глибоко аналізуються у працях І.А.Зязюна, О.М.Семашко, М.П.Лещенко. Дослідники М.А.Дерев'янка, Р.І.Дзвінка, С.В.Коцюба, Л.П.Печко підкреслюють роль естетичного досвіду в системі формування гуманістичних, духовних, моральних якостей майбутнього педагога. Окремі теоретичні і методичні аспекти процесу формування естетичної культури знаходять своє відображення в працях науковців С.Г. Мельничука, Г.М.Падалко, Г.С.Тарасенко, О.П.Щолокової, О.В.Сисоєвої та ін. Зокрема, С.Г. Мельничук у своєму науковому доробку відмічає, “виділяючи загальний характер естетичної діяльності, ми враховували, що праця вчителя, вченого, робітника, інженера може мати естетичні елементи, а може бути і їх позбавлена. Вся справа в тому, що естетична мета, естетична складова в праці є лише потенціальна. Отже, вимога до вчителя і його готовність бути носієм високої естетичної культури, здійснювати навчально-виховний процес адекватно з нормами краси, гармонії, досконалості, гуманності, добра, співдружності є також потенціальною, вона може бути й відсутньою. Все залежить від рівня сформованої естетичної культури та естетичної підготовки вчителів у вищих навчальних закладах та сформованих навичок самоосвіти на робочому місці вчителя, вихователя, керівника тощо” [3: 9].

Серед наукових досліджень, що присвячені проблемі збагачення естетичного досвіду особистості можна виділити роботи Г.З.Апрсеяна, К.Н. Голубевої, І.Д.Зверева, Ю.В.Лінніка, В.А.Лося, А.І.Самарцева, А.П. Сідельковського, Ф.С. Худушина.

Разом із цим зазначені дослідження не вичерпують усіх питань естетичної підготовки педагога, формування його естетичного досвіду. Залишається без належної відповіді низка питань, що пов'язана з формуванням естетичного досвіду як його професійної якості.

Мета статті полягає у висвітленні та аналізі головних засад формування естетичного досвіду працівників освіти.

Виклад основного матеріалу. Невід'ємним компонентом професійної підготовки магістра є формування його естетичного досвіду. У сучасній освітній практиці естетичний фактор привертає все частіше увагу фахівців. Випускники магістратури повинні мати достатньо сформований естетичний досвід, а це означає, що в їх арсеналі повинні знайти відповідне місце ті якості, які б дозволяли витончено сприймати явища навколишньої

дійсності, оцінювати їх у взаємозв'язку форми і змісту, примножувати в культуротворчому процесі цінності науки, техніки, мистецтва.

Аналіз процесу виникнення, організації та виявлення естетичного досвіду дозволив систематизувати матеріал і на цій основі виділити три основні типи естетичного досвіду: соціально орієнтований, особистісно орієнтований, професійно орієнтований. Соціально орієнтований має такі характерні ознаки як використання норм і вимог естетики поведінки, основу якої переважно складають почуття, емоційні враження, реалізація естетичних ідей у сфері правових та інших суспільно значимих відносин.

Особистісно орієнтований тип естетичного досвіду являє собою духовно-практичну властивість особистості, необхідну для організації її творчої діяльності за законами краси. Естетичний досвід цього типу знаходить джерела свого становлення і розвитку переважно завдяки пізнавальній активності особистості, втілюється в процесі різних видів творчості: художньої, наукової. Цей тип досвіду є об'єктивно зумовленим явищем, яке виникає в силу закономірних процесів, що відбуваються в життєдіяльності людини. Педагогічна відповідальність за створення умов для збагачення естетичного досвіду зазначеного типу підкреслюється в працях учених, педагогів, які на конкретних прикладах своєї діяльності засвідчують, що без естетичного досвіду, зорієнтованого на задоволення особистісних інтересів та потреб, важко досягти відчутних результатів освіти і виховання.

Професійно-орієнтований тип естетичного досвіду являє собою духовно-практичну властивість особистості, яка необхідна для ефективної організації професійної діяльності за законами краси. Характерними ознаками естетичного досвіду цього типу є те, що спонукальною основою його виникнення є потреба людини у самовираженні. Зазначений тип досвіду має концептуальну організацію і за своєю структурою спроможний забезпечити широку програму втілення естетичного начала в професійній діяльності.

Сучасний вчитель, який отримує магістерську освітню підготовку, повинен бути естетично освіченою людиною, здатною повноцінно засвоювати духовні надбання минулого й використовувати в навчально-виховному процесі як засіб впливу на формуючу особистість учня.

Процес формування естетичного досвіду працівників освіти в умовах магістратури має певні особливості. Науково-методична практика забезпечення цього процесу у навчальних закладах переконує в тому, що естетичний досвід має бути тісно пов'язаний з професійною діяльністю, тим змістом педагогічного впливу, який має реалізувати вчитель. “Особистість здатна до продуктивного учіння там і тоді, де й коли їй надана можливість творчого самовдосконалення, в процесі якого вибудовується досвід досягнень (поступу), здійснюється осмислення досягнутого результату, самостійно вибираються нові задачі і цілі” [2: 44].

На прикладі вчителів природничих дисциплін можна бачити, що естетичний досвід – це ставлення до прекрасного в природі, який допомагає освоїти закони гармонії, цілісності, виразності в предметах і явищах природного середовища. Слухачі магістратури, підвищуючи свій професійний рівень, звертаються до естетичних знань про навколишню дійсність, цілеспрямовано розвивають своє естетичне ставлення до всього, що їх оточує у повсякденному житті.

З метою подальшого удосконалення системи магістерської підготовки у вищій педагогічній школі доцільним було б введення навчального предмета “Педагогічна естетика”, де були б розглянуті такі теми як “Театральне мистецтво у вимірах педагогіки”, “Краса педагогічної дії”, “Краса педагогічного спілкування”, “Морально-естетичний потенціал професійної підготовки педагога”, “Мистецтво слова педагога” та інші. Він має охоплювати не лише теоретичні але й практичні аспекти естетико-педагогічної діяльності, допомагати випускнику магістратури концептуально осмислити сучасну школу, сприйняти її як цілісну систему духовних, психологічних і комунікативних відносин.

Педагогічна майстерність – це мистецтво освіти і виховання, це найвищий рівень професійності вчителя. Його забезпечити може лише той випускник магістратури, який

опанує закони краси в системі спілкування, пізнання і творчості, зможе врахувати їх в своїй педагогічній діяльності.

“Той, хто на все життя обирає педагогічну професію, має володіти бодай трьома особливостями: умінням шанувати і любити людей більше себе; умінням пожиттєво набувати знання і різновиди людського досвіду – теоретичний, практичний, естетичний; умінням передавати різновиди досвіду учням” [2: 117].

Висновки. Естетичний досвід педагога та його формування є пріоритетною проблемою педагогічної науки і практики. У вирішенні зазначеної проблеми магістратура посідає важливе місце, вона покликана стимулювати у слухачів інтерес та потребу у спілкуванні з прекрасним, допомагати у виявленні естетичного ставлення до професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Байденко В.И. Болонский процесс: Курс лекцій. – М.: Логос, 2004. – 208 с.
2. Зязюн І.А, Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навчальний посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1977. – 302 с.
3. Мельничук С.Г. Теорія і практика формування естетичної культури майбутніх учителів (історико-педагогічний аспект 1860-1990 рр.): Монографія. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2006. – 248 с.
4. Університет як центр організації освітньо-виховного середовища у регіоні: Тези науково-практичної конференції // За заг. ред. Будака В.Д. – Миколаїв: МДУ імені В.О. Сухомлинського, 2009. – 298 с.
5. Соціально-професійне становлення особистості: Монографія / В.В. Радул, О.В. Михайлов, І.П. Краснощок, В.А. Кушнір / За редакцією В.В. Радула. – Кіровоград, 2002. – 263 с.
6. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. – К.: Вища школа, 2002. – 215 с.
7. Ходаков В.Е. Высшее образование в Украине: взгляд со стороны и изнутри / В.Е.Ходаков. – Херсон, 2006. – 338 с.

Бутенко Н.И.

МАГИСТРАТУРА КАК УСЛОВИЕ ОБОГАЩЕНИЯ ЭСТЕТИЧЕСКИМ ОПЫТОМ РАБОТНИКОВ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассмотрены вопросы профессиональной подготовки и формирования педагогического мастерства работников образования.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, педагогическое мастерство, опыт, магистратура.

Butenko N.I.

HIGH SCHOOL AS A CONDITION OF EDUCATORS ESTHETIC EXPERIENCES FORMATION

In this article the process of psychology-pedagogical analysis is presented. This process shows the foundation of young professor of High School.

Key words: process, skill, factors, types.

УДК 37.02

Воробйова А.В.

РОЛЬ СИСТЕМИ РИТОРИЧНИХ ІДЕАЛІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

У статті розглянута система риторичних ідеалів. Проаналізовані східнослав'янський, американський і тоталітарний риторичні ідеали. Визначена роль національного риторичного ідеалу в освітньому процесі.

Ключові слова: риторичний ідеал, риторизація, освітній процес, діалогічність.

Риторика як навчальна дисципліна пройшла довгий шлях становлення та розвитку. Після значного періоду занепаду, учені знову починають наголошувати на значущості даної